

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Letno celoletno po pošti K 40.—, za Ljubljano K 36.—
 polletno : : 20.— : : 18.—
 četrtletno : : 10.— : : 9.—
 mesečno : : 3'50.— : : 3.—
 Redništvo in uprava: Kopitarjeva ulica 6. — Telefon 50.

Insarati: Enostajna poltivrsta (59 cm široka in 8 cm
 visoka) ali dve prostori za enkrat po 30 cm., za dva-
 to večkrat po 45 cm. — Ob sobotah dvojni tarif. —
 Poslano: Enostajna poltivrsta K 1.—. — Izhaja vsak
 dan, izveniši nedelje in praznike, ob 8. uri popoldne.

Ministrska kriza rešena.

Novi ministri.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 2. aprila. »Jutarnji list« poroča iz Beograda: Socialisti so odgodili odgovor glede sodelovanja v vladi, dokler se ne vrne Kristan, ki je odšel v Zagreb in Ljubljano, da se informira o željah stranke. Socijalistični zastopniki so imeli v Beogradu posvet, na katerem se Kristan izjavil, da v Zagrebu in Ljubljani zahtevajo sodelovanje v vladi. Korač se je temu protivil,

ker niso poverili socijalistom izdelave agrarne reforme.

Beograd, 2. aprila. Ministrska kriza je rešena. Ministrstvo za prehrano je dobil Adolf Ribnikar, ministrstvo za poljedelstvo Gluhič, za gozdarstvo in rudarstvo Marinkovič, za agrarno reformo dr. Franc Poljak, za socijalno politiko Jože Gostinčar.

Položaj v Parizu kritičen.

Američani hočejo zapustiti mirovni posvet.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Berlin, 1. aprila. »Berliner Zeitung am Mittag« prinaša iz Rotterdama vest, da je dopisnik »N. Y. Herald« pri mirovnem posvetu v Parizu brzojavil svojemu listu, da bodo ameriški delegati v najkrajšem času zapustili Pariz in mirovni posvet

sploh. Dopisnik je izjavil, da čakajo javnost velike senzacije v tej zadevi, če se položaj na mirovnem posvetu ne izboljša. Svet deseterice je prišel na mrtvo točko, tako da je postala situacija res zelo kritična.

Uvoz zdravil v Jugoslavijo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Bern, 1. aprila. Švicarski zvezni svet je dopustil izvoz medikamentov in sanitetnega materiala za Jugoslavijo, kjer se

se zadnji čas pojavilo občutljivo pomanjkanje zdravilnih sredstev.

Uradniška stavka v Zagrebu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 2. aprila. Včeraj je stopilo v stavko uradništvo trgovske in obrtne zbor-

nice radi izboljšanja plač. Upati je, da se uradničkim zahtevam ustreže.

Južno-ogrski Nemci za Jugoslavijo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Dunaj, 2. aprila. Med nemškim prebivalstvom zapadne Ogrske in komunistični svet je prišlo do krvavih bojov. Nemci iz zapadne Ogrske so sklenili, da hočejo pripadati Nemški Avstriji.

Dunaj, 2. aprila. Časopisi Nemcev iz južne Ogrske so izjavili, da se hočejo združiti z Jugoslavijo, ker nočejo živeti v ogrski komunistični republiki.

Pariz.

Po popolni zmagi, katero je dosegla ententa z ameriško pomočjo na svetovnem bojišču, se je zdelo, da mirovni posvet ne bo imel preveč težavne naloge. Nemčija in z njo združene države je ležala strta na tleh, izročena zmagovalcu na milost in nemilost. Videlo se je, da bo morala sprejeti vsak mir, ki ji ga bo zmagovalec diktiral.

Vendar so se takoj od početka pojavile v Parizu težave, ki so z vsakim dnem rasle. Komisija deseterice, v kateri je zastopana Anglija, Francija, Italija, Amerika ter Japan, se ni mogla zediniti v dveh važnih točkah: V vprašanju francoske meje z Nemčijo in italijanske meje z Jugoslavijo. Francozi so zahtevali zase vse levo obrežje Rene, Italijani so hoteli uresničiti londonsko pogodbo, s katero bi dobili velik del jugoslovanske zemlje. Obedve zahteve sta nasilni in krivični in sta bili povod, da se je ustvarila med Italijo in Francijo zveza nasilja in krivice; tat je branil tatu. Wilsonu gre zasluga, da se je postavil po robu tem roparskim namenom in da je tudi tedaj, ko je bil Pariz pijan zmagoslavja, branil svoja načela narodnostne pravičnosti in spravljivosti, tista načela, ki so bila najmočnejše orožje in najmočnejša opora v dneh, ko je ententa v težkem boju pešala in omagovala.

Kriza je postajala v Parizu vsak dan ostrejša, dokler ni zadnji čas dosegla svojega vrhunca. Odločno si stojita nasproti imperialistični pohlep in demokratična pravičnost. Videti je, da med njima ni sprave, ne kompromisa. Svet deseterice ne more s svojim delom naprej in govori se že o tem, da bodo njegovo vlogo prevzeli vodeči državniki entente in Amerike.

Ta zastoj, ki je nastal v Parizu, je eden najbolj obžalovanja vrednih pojavov zadnjega časa. Medtem ko človeštvo zastoni čaka miru iz Francije, vre in kipi v njem na vseh konceh in krajih. Rusija je razpadla, Ogrska se razkrajala, Nemčija se ne more ustaviti, tudi drugod se pojavljajo znamenja težke bodočnosti. Če ne bo znal Pariz diktirati svetu mirovnih pogojev, se bo lepega dne morda sam znašel pred diktatorji.

Masaryk bo odstopil?

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 2. aprila. »Jutranji list« poroča: Iz Pariza javljajo, da je predsednik čechoslovaške republike Masaryk obvestil pariško vlado, da bo odstopil.

Bethmann in Ludendorff pred sodiščem.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Reka, 31. marca. — Bivši drž. kanceler Bethmann Hollweg in general Ludendorff prideta pred državno vojno sodišče, ki se bo te dni konstituiralo.

Ostra nasprotja v Parizu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Njujork, 31. marca. »York Times« javljajo iz Pariza, da je bil svet desetorice do sedaj najznamenitejša korporacija mirovnega posveta, a da je od ponedeljka prenehal biti to. Agende mirovnega posveta so razdelili med seboj Wilson, Lloyd Ge-

orge, Clemenceau in Orlando. Predsednik Wilson in Lloyd George sta prepričala Francoze, da ne bosta privolila, da se osnuje posebna poreska država. Radi tega je Clemenceau zahteval svoj odstop.

Nemški in ruski boljševiki.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Berlin, 1. aprila. Nemški neodvisni socialist Kausky je odpotoval v Rusijo, da upostavi vezi med ruskimi boljševiki in nemškimi neodvisnimi socialisti.

Anglija bo demobiliziralo 30. aprila 1920!

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Reka, 31. marca. — Iz Londona poročajo, da je angleška spodnja zbornica sprejela brez modifikacij vojaške predloge. Sprejeta je bila odredba, po kateri se izvrši demobilizacija angleške armade 30.

aprila 1920. Za predlogo je glasovalo 282 glasov, proti pa 70. — Predlog, da bi tega zakona bili izvzeti vojaki, ki operirajo v Rusiji, je bil odklonjen z 281 proti 48 glasovi.

Ogrska republika in vprašanje Banata.

LDU Budimpešta, 1. aprila. (Brezžično.) Nekdanji komisar banatske vlade Oto Roth je podal poverjeniku za zunanje zadeve naslednjo izjavo: Kar se tiče Banata, smo popolnoma opustili politiko prejšnje

vlade, ker ne stojimo več na stališču teritorialne neokrnjenosti. Vprašanje Banata smatramo za notranjo zadevo Banata samega.

Tehnika v Zagrebu.

LDU Zagreb, 1. aprila. Poverjeništvo za uk in bogočastje razglasa, da se bo tehnična visoka šola v Zagrebu otvorila že začetkom prihodnjega šolskega leta. Poverjeništvo pozivlje hrvatske denarne zavode in industrijska podjetja, naj določijo večje denarne prispevke, da se bo mogla zagrebska tehnika že takoj v začetku tako urediti, da bo odgovarjala zahtevam modernega ustroja šol te vrste.

Italijanski delavci za ogrsko sovjetsko vlado!

LDU Budimpešta, 1. aprila. (Dun. k. ur.) Tukajšnji italijanski delavci so včeraj zborovali. Na zborovanju je član italijanske socialnodemokratske stranke poziv-

ljal italijanski proletarijat, da podpira ogrsko sovjetsko vlado z vsemi močmi in če potrebno tudi z orožjem.

Stavke v Nemčiji.

LDU Berlin, 1. aprila. (Dun. k. ur.) »8 Uhr Abendblatt« poroča iz Stuttgarta: Opoldne je prišlo do pouličnih bojov. Stavkujoči so zahtevali od vlade izpolnitev svojih zahtev. Vlada je proti demonstrantom uporabila veliko množino vojaštva. V bojih so bile usmrčene tri osebe, sedem je bilo ranjenih. — »8 Uhr Abendblatt« poroča iz Basla: Konferenčni člani so nesoglasni glede načina brzdanja boljševiškega gibanja. — »New York Herald« doznava, da nameravajo pozvati na vojno proti boljševizmu v osrednji Evropi poljske, češke, rumunske, srbske in grške čete pod francoskim poveljstvom.

Meja med Francijo in Nemčijo.

LDU Lyon, 1. aprila. (Brezžično.) »Morning Post« zagovarja odločno zahteve Francije in pravi: Zahteve Francije, ki so strateškega pomena, so tako enostavne, da bi sploh ne smele biti predmet razprav. Francija zahteva, da se določi nevtralen pas med dosedanjjo mejo in Renom, in zahteva zase tudi dolino reke Saare. Te pogoje smatra Francija za neobhodno potrebne, kajti samo na ta način bo imela stvarno garancijo, do katere ima pravice. Zavezniki so dolžni Franciji veliko več kot to zagotovilo in v teh zahtevah ni ničesar, kar bi bilo na škodo kake druge države kot Nemčije. Varstvo Francije je prvi in najvažnejši interes zaveznikov. — List pristavlja, da mora biti politika angleškega naroda, podpirati Francijo v vsakem oziru. Tudi »Daily Telegraph« se izraža enako kot »Morning Post« o vprašanju strateške meje ob Renu.

Francoski poslanik na Dunaju.

LDU Dunaj, 31. marca. (CTU.) Za Nemško Avstrijo imenovani francoski poslanik Allice je včeraj s poslaniškim osebjem došel semkaj. Na kolodvoru ga je pozdravil poslanik čechoslovaške republike Tusar s svojim tajnikom dr. Fliederjem in kapitanom Makovičko. Zastopnik nemško-avstrijske vlade ni bil navzoč.

Nevtralizacija Nemške Avstrije.

LDU Nauen, 1. aprila. (Brezžično.) V dunajskih krogih se širi vest, da sta profesor Coolidge in polkovnik Kunningham imela razgovor s političnimi krogi Nemške Avstrije, v katerem se je razpravljalo o načrtu nevtralizacije Nemške Češke in Sudetske dežele. Zastopniki Nemške Avstrije so se izrazili baje proti nevtralizaciji teh dežel. Prof. Coolidge in polkovnik Kunningham bosta poročala o tem pariški konferenci.

Zavezniška misija zapustila Varšavo.

LDU Varšava, 1. aprila. (D. k. u. — Brezžično.) Angleška misija je zapustila včeraj Varšavo; danes odpotujejo tudi druge zavezniške misije.

Sedež zveze narodov.

LDU Lyon, 1. aprila. (Brezžično.) »Petit Parisien« prinaša vest, da je komisija, katere naloga je proučiti vsa vprašanja, ki se tičejo zveze narodov, izbrala ženevo za sedež zveze, in pravi, da vzdržuje Belgija svojo zahtevo, da se določi sedež mednarodne zveze na njenem ozemlju. Belgijci povdarjajo, da mora biti zveza narodov ena glavnih moralnih ustanovitev te vojske, Belgija, ki se je udeležila te vojske iz spoštovanja do svojih moralnih obveznosti, ima pravico zahtevati, da se ji da z ozirom na sedež zveze narodov prednost pred vsako drugo državo.

Ameriška armada.

LDU. Washington, 1. aprila. (D. k. u. Brezlično.) Načelnik generalnega štaba ameriške armade priobčuje novi program reorganizacije armade, ki bo od sedaj naprej štela 500.000 mož. Do sedaj je bilo demobiliziranih 1.460.000 častnikov in moštva.

Mirovni posvet.

LDU. Pariz, 1. aprila. (DKU. - Brezlično.) Redakcijska komisija je včeraj predložila komisiji za zvezo narodov novo popolno besedilo pogodbe. Komisija bo imela v četrtek sejo, da razmotriva o spremembah pogodbe. Prvo spremembo je predložila Amerika glede Monroejeve doktrine, drugo pa Japonska glede enakopravnosti vseh plemen.

LDU. Pariz, 1. aprila. (DKU. - Brezlično.) Komite četvorice se je sestal v torek popoldne v ministrstvu za zunanje posle, da razpravlja o nastopnih točkah: 1. ali naj se v Versaillesu razmotriva o mirovni preložitvi, ali naj se prej že z redigirano pogodbo tamkaj samo podpiše. 2. ali naj bo ta teden plenarna seja, ki bo razpravljala in sprejela predloge, stavljene po komisiji za mednarodno delavsko zakonodajstvo.

Iz pokrajine.

k Oddaja kinina v štabih za malarijo. Poveljništvo dravske divizijske oblasti razglasa: Oddajališča za kinin: 1. V Ljubljani dobe za malarijo bolni kinin v štabih za malarijo, ki obstoja v belgijski vojašnici. 2. V Mariboru in Celju dobe kinin v tamošnji rezervni bolnišnici. 3. Na deželi pri vseh lekarnah. Izvzete so torej lekarne v Ljubljani, Mariboru in Celju vsled točke 1. in 2. 4. Pri zdravnikih, ki imajo lastne lekarne. 5. Štabije za malarijo, zdravniki in lekarne dobe kinin brezplačno pri oddajališču kinina v Ljubljani (belgijska vojašnica, objekt V). Tozadevne prošnje naj se pošiljajo na sanitetnega referenta dravske divizije. — Način za oddajo kinina: 1. Kinin se odda na recept vsaki štabiji za malarijo, ki pa mora označiti kraj za oddajo kinina. 2. Kinin se dobi na recept vsakega zdravnika, ki nima lastne lekarne. 3. V receptu mora biti izrecno označeno nastopno: I. Ime bolnika, II. njegovo stalno bivališče, III. brezplačno, IV. kraj, kjer naj dobi bolnik kinin. 4. V ljubljanskem okrožju nakažejo zdravniki bolnike na štabijo za malarijo v belgijski vojašnici. 5. V mariborskem in celjskem okrožju na tamošnjo vojaško bolnišnico. 6. Na deželi nakažejo zdravniki, ki nimajo domače lekarne, bolnike na lekarne, v katero področje spada dotičen zdravnik. 7. Zdravniki, ki imajo lastne lekarne, oddajo sami kinin brezplačno. — Lekarne: 1. Razen ljubljanskega, mariborskega in celjskega okrožja dobe lekarnarji kinin brezplačno pri oddajališču kinina v Ljubljani (belgijska vojašnica). 2. Lekarnarjem v Ljubljani, Mariboru in Celju se ne nakaže kinin, ker ga razpečavalo štabije za

malarijo v dotičnih mestih. 3. V svrhu oddaje kinina se vpošljejo tozadevne prošnje na zdravstvenega referenta dravske divizije (belgijska vojašnica). 4. Za oddajo kinina si zaračuna lekarnar in zdravnik z domačo lekarno postavne stroške za dispenciacijo, katere nosi bolnik sam. 5. Vsak lekarnar vpiše bolnika, ki mu odda kinin, v indeks in pripomni njegovo ime, stalno bivališče, množino kinina in dan oddaje. 6. Lekarna odda samo do 30 gramov kinina za mesec posameznemu bolniku. 7. Vsak lekarnar mora odkloniti bolnika, ki ne spada pod njegovo področje, t. j. ako ni v receptu označena izrecno njegova lekarna. 8. Lekarnar si pridrži recept in ga odda koncem vsakega meseca sanitetnemu referentu.

k Demobilizacija v Srbiji. Regent je podpisal ukaz, s katerim se odpušča moštvo poslednje odbrane (po naše najstarejši črnovojniški letniki).

k Trgovina z nežigosanimi bankovci na Hrvaškem. Ker sprejemajo Italijani v okupiranem ozemlju samo nežigosan denar oziroma žigosane bankovce znatno nižje računavajo, se je razvila tam, kjer veliko trgujejo z Italijani, kakor n. pr. na Hrvaškem, prava gonja za nežigosanim denarjem. S to trgovino se pečajo celo denarni zavodi, ki preplachujejo nežigosane bankovce za 5 do 10 odstotkov.

k Prošnje zaradi delitev veleposesestev. Podpredsedništvo deželne vlade naznanja: Zadnji čas prihajajo na deželno vlado od posameznih interesentov prošnje, da naj jim se dodeli od veleposesestev kakšna zemljišča. Te prošnje so pretežno, kajti z ministrskimi predhodnimi odredbami od 27. februarja 1919 (Službene novice 11), ki imajo zakonito moč, je pač izrečeno, da so veleposesstva razlašena, pri čemer se nekatera posestva, na primer fidejkomisi, že definitivno označena kot razlašena veleposesstva, med tem ko se sicer pridržijo posebnemu zakonu, da definirajo, kaj je veleposesstvo in da je daleč v istih navedbah izrečeno, da so večji gozdni kompleksi podržavljeni. Ni pa še ustanovljeno, kateri urad bo pristojen, da izvrši delitev veleposesestev. Torej še ni instance, na katero bi se mogle prošnje pravilno vlagati. Upoti je, da bo v kratkem razdelilno postopanje z zakonom urejeno. Deželna vlada je z ozirom na ta pravni položaj posamezne prošnje kot pretežno vračala in priporočala, naj se jih za enkrat ne vloga, ampak počaka, da bo razglašeno in natančno označeno, kako se bo delitev vršila.

k Skladišče zažgali. Splitski »Novi Dobi« poročajo iz Kotora: 20. marca je pogorela tovarna sardin na Mulu pri Kotoru, kjer je bilo nameščeno aprovizacijsko skladišče Italijanov. Bilo je v skladišču mnogo kave, moke, riža, testenin itd. in menda tudi blagajna. Kakor se čuje, so se izvršila v skladišču velika poneverjenja in te dni je bil napovedan prihod preiskovalne komisije. No — ogenj je na enostaven in temeljit način rešil položaj.

k Zasačeni razbojniki. V Osijeku in okolici so se zadnje čase dogajala mnoga razbojstva in umori. Sedaj se je vojaški policiji posrečilo, dobiti v roke krivce: tri vojaške 28. domobranskega polka. Vsi trije

— desetnik Ivan Horvat, četovodja Josip Blažević in domobranec Anton Kovačič — so v polnem obsegu priznali vse izvršene zločine. Razbojniško trojico so izročili vojaškemu sodišču.

k Železniški promet v Srbiji. Otvoril se je obrat na progi Dubravica-Požarevac-Petrovac.

k Les za obrtnike na štajerskem. Vodstvo stvarne demobilizacije razglasa, da se nahaja na Goričnici pri Rimskih toplicah večja množina raznega rezanega lesa, katerega hoče vodstvo stvarne demobilizacije dati najprej obrtnikom na Spodnje Štajerskem, ki rabijo les za lastne obrtne namene. Ta les se bo zaračunaval po vodilni ceni od 15. junija 1918, da pride po zmernih cenah v roke uporabnikom, ki se morajo zavezati, da bodo tudi pri svojih izdelkih iz tega lesa uvaževali ceno, za katero so les prejeli. Prošnje za ta les naj se uложijo na Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22 najkasneje do 15. aprila t. l., na poznejše prošnje se ne bo več oziralo, a odpravo lesa in stroške bo moral skrbeti vsak sam. Kupno svoto bo moral vsak kupec položiti, predno odpelje les.

k Koze in hripi se širijo v Zadru.

k Električni so podražili v Zagrebu vsled pomanjkanja premoga na 2 K za kilovat za luč in na 1 K za motorno strujo.

Iz Ljubljane.

I »Veriga« v dramskem gledališču. Sinočni večer v našem dramskem gledališču je bil pomemben za nas vse, za gledališko samo in za pisatelja novitete, katere premijera se je ta večer vršila. Ta ljudska zgodba nam pove silno mnogo vsem, je drama posameznikov, celih vasi in vsega ljudstva. Mnogo naj bi se naučili od nje. Igralci so storili to pot v toliki meri svojo dolžnost, ko pri nobeni drugi igri zadnje čase. Gledališče je bilo polno, občinstvo je prirejalo pisatelju in igralcem prisrčne ovacije. Pisatelju je bil podarjen lep zelen venec s trakovi, gospej Jovanovi pa košarica s cvetjem. Občinstvo se je razšlo v splošnem zadovoljstvu in lepimi spomini na ta večer.

I Ljudski oder v Ljubljani uprizori v nedeljo dne 6. t. m. ob 7. uri zvečer A. Medvedovo žaloigro »Za pravdo in srce«. Vstopnice se dobe v predprodaji v pisarni Ljudskega odra v Ljudskem domu (I. nadstropje) od srede (2. 4.) dalje vsak dan od 4. do 6. ure popoldne, na dan predstave istotam od pol 10. do 12. ure dop. in zvečer pri blagajni.

I Začasna delavska zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani naznanja, da se je preselila iz Turjaškega trga št. 4 v »Kresinjo«, Šolski drevored št. 2, I. nadstropje.

I Začasni občinski pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani naznanja, da se je preselil iz Turjaškega trga št. 4 v »Kresinjo«, Pogačarjev trg št. 3, I. nadstropje.

I Vojna čevljarna pozivlja vse stranke, katere imajo pri njej kake čevlje v popravilu, naj jih pridejo zanesljivo iskati v petek, dne 4. aprila ali v soboto, dne 5. apr. od 8. do 12. ure dopoldne v Sodno ulico

št. 1, ker mora Urad za pospeševanje obrti srediti prostore za druge namene. Kje se bo Vojna čevljarna pozneje nahajala, bo urad pravočasno objavil v časopisih.

1 »Državna posredovalnica za delo«, /odružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu (od 23. do 29. marca 1919) je iskalo delo 178 moških in 41 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 53 moških in 62 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 78. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja do 29. marca 1919 iskalo

delo 3987 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 3612 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 882. Delo iščejo pisarniške moči (152), trgovski uslužbenci (113), sluge, ključavničarji, kovači, livarji, tovar, delavci, mizarji, kolarji, tesarji, čevljarji, krojači, peki, mlinarji, mesarji, natakarice, služkinje. V delo pa sprejme posredovalnica zidarje (103), navadne delavce, poljedelske delavce, tesarje, krojače, čevljarje, kleparje, usnjarje, kolarje, mizarje, služkinje in razne druge obrtnike.

Izpred ljubljanske porote.

Velika tatvina v blagajni Vnovčevalnice za živino.

Komaj 16 let stari Rajko Lubej, zlatar-ki va enec v Ljubljani, je zelo pokvarjen fant, ker že pri obrtu, ki se ga je učil, ni imel poštenih rok. Ker ga najbrž pošteno delo ni veselilo in je bil znan sladkosnedež, si je napravil načrt, ki bi se dalo lobiti večjo vsoto denarja. Njegova sestra je bila blagajničarka Vnovčevalnice. Dobre je vedel, da ima shranjene ključe blagajne v ročni torbici, ki jo je polagala na mizo. Dne 21. novembra 1918 popoldne je ošla sestra odsotna. To priložnost je porabil obdolženec, da je vzel ključ, odprl blagajnico in si prilastil zapečaten zavitek, v katerem je bilo 118.980 K v bankovcih, ki jih je dal do drugega dne v shrambo trgovca in uradnik Vnovčevalnice Ivan Batovec.

Po izvršeni tatvini je Lubej položil ključ na prejšnji prostor. Ker je bilo treba urno ravnati, najel si je takoj drugi dan voznička do Laz, od tam pa šel peš v Gornji log in naprej v Litijo, odkoder se je drugo jutro odpeljal v Zagreb. Tam si je nabavil obleko, perilo, zlato uro z verižico in drugih reči. Seznanil se je z drugim soobtožencem Ivanom Paveo, 34letnim delavcem iz Gerače vasi, potem je našel še znanca Viktorja Mezeta. Povabil ju je, naj gresta z njim po Hrvaškem delati kupčije, za kar jima je obljubil dnevno 30 kron in trikratno brano na dan, s čemur sta zadnja dva bila zadovoljna. Odpeljali so se v Sisak in od tam v Petrinje. Tu so kupili tri konje in drugi dan odšli v Kostanjevico, od tam v Novi, kjer so kupili kočijo in konjsko opremo, kar so pa v Bihaću na nekem semnu prodali. Od tod so se vrnili v Zagreb. Z

njimi je prišel tudi neki Petrovac, ki se jim je v Bihaću pridružil. Tu so nakupili velike množine sukanca, da bi z njim trgovali. Od tu so se odpeljali oni štirje v Celje, kjer je Lubej izročil del nakupljenega sukanca Mezetu in Petrovacu, da bi ga z dobičkom naprej prodala, na kar sta ta dva odšla. Lubej in Paveo sta v Celju potratno živela, zapravljala denar v družbi raznih vojakov ter bila v noči na 12. marca 1919 v tolerančni hiši aretirana. Pri Lubeju se je našlo še 64.273 K, pri Paveo pa 11.540 K; nad 40.000 K je Lubej zapravil.

Obdolženec, ki vse priznava, trdi, da od njegove družbe ni nihče vedel, da je on denar ukradel. Paveo je imel le radi tega seboj, ker je starejši, in je mislil, da bo z njim lažje izhajal. Ta je tudi vse račune plačeval, a mu Paveo ni ostanke vedno vrnil. Ker se je našlo pri Paveo 11.000 kron, moral mu je večji del pri njem najdenega denarja ukrasti in sicer najmanj 8000 K in sicer tedaj, ko je spal. Paveo pa to odločno zanika in trdi, da je pri njem najdeni denar ostanek raznih zneskov po 2 do 5000 K, katere mu je Lubej dajal, da je razne račune plačeval, zavrača pa vsak sum, da bi bil on 8000 K ukradel. Sumljivo je to, da so pri aretaciji našli pri njem v nogavici skritih 11.540 K. Oba obdolženca sta bila spoznana krivim in sicer Lubej hudodelstva, Paveo pa soudeležbe tatvine. Sodišče je obsodilo Lubeja na 2 in pol leta težke ječe, poostrene s postom in temnico na dan 21. februarja vsakega leta, Paveo pa na 6 mesecev ječe.

S to razpravo se je končala letošnja prva porotniška doba.

Politična kronika.

p Izjalovljena italijanska spletna. Italija vedno išče dogodkov, ki bi ji dali priložnost za hujskanje proti Jugoslaviji. Tak dožodek si je hotela preskrbeti tudi z imenovanjem novega poslanika v Beogradu, kneza Liviya Borgese, čegar poverljiva pisma je naslovila na »Kralja Srbije«, ne na kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Beograjski dvor je zato sprejem italijanskega poslanika enostavno odklonil, česar je Italija tudi z gotovostjo pričakovala. Ampak, kar je sledilo, je Italijo razočaralo. Italijanska proročanka, s katero so hoteli naznaniti svehu dogodek s knezom Borgesejem, je nam-

reč ostala v celokupnem francoskem časopisu brez najmanjšega odmeva! Edinole »Dem. Nouv.« je napisala par pripomb, katerih azdjni stavek se glasi: »Želeti je, da se vprašanje priznanja Kraljevine SHS z ozirom na to, da sta državi Poljakov in Čehov že priznani, kitro reši.« To je pa ravno nasprotno, kar je želela Italija. — Tako poroča »Epoch« njen pariški dopisnik.

p Ded in vnuk pa politika. O priliki svojega zadnjega bivanja v Parizu je regent Aleksander izrazil željo, da bi obiskal svojega deda, bivšega črnogorskega kralja Nikolaja, seveda le čisto zasebno kot vnuk svojega deda. Obrnil se je po-

tom odposlanca na Nikolaja, ki je takej izjavil, da je smatral prestolonaslednika vedno za svojega milega vnuka. Toda sedaj so se začele gibati gotove politične sile, ki so pregovorile Nikolaja v popolnoma nasprotnem zmislu: Poslal je Aleksandru pismo, v katerem mu naznanja, da bi ga mogel sprejeti edinole službeno v navzočnosti svoje vlade. Do obiska potem seveda ni prišlo, ampak »Glas Črnogorca«, ki izhaja še vedno kot službeni organ kraljevine Črnogore na Francoskem, je imel priliko ob tem dogodku kuhati svojo politično juho. Priobčil je vsa dotična pisma in dodal svoj zagrizeni komentar. — Beležimo po beograjski »Epoch«.

p Novo gibanje Lužičkih Srbov. Lužičkosrbski glasovi za samostojnost odmevajo bolj in bolj in se vlivajo v velelepno izjavo celega naroda. Kljub nemškim ugovorom, kljub grožnjam in obljubam stoje Lužički Srbi neomajano pri svojih zahtevah samostojnosti in svobode. Po zgodovinskih manifestacijah dne 22. februarja t. l. v Budišinu ter dne 1. marca v Vojevscih se je vršila vrsta shodov dne 5. marca v raznih sužičkosrbskih župnijah na Saksonskem in Prusovskem. Na vseh o izreki zaupnico Narodnemu odboru in nado v mirovno konferenco. Končno je bila sprejeta naslednja resolucija: Mi Lužičanji in Lužičanke, ki smo se danes 5. marca tukaj zbrali, protestiramo javno proti vsakemu gibanju, katero je naperjeno proti nam, proti naši narodnosti in proti naši samostojnosti. Mi nikakor ne priznavamo odbora Lužičanov, kateri je zvest Saksonski, za voditelja našega naroda, zakaj ta odbor stoji na čelu odpadnikov in zatiralcev lužičkosrbske narodnosti. Rečeni odbor se je zvezal z vsemi nemškimi strankami saksonske zbornice proti nam Lužičanom, in zato mi vsi te ljudi odklanjamo, ker z nami ne mislijo pošteno ter podpiramo vsi, mož pri možu, žena pri ženi naš lužičkosrbski Narodni odbor in našo Narodno zvezo. Slava lužičkosrbski samostojnosti! — To so moške odločne besede lužičkosrbskega naroda v dobi, ko Nemci z vojniki zasedajo lužičkosrbske vasi in ko saksonska zbornica energično zavrača rešitev sužičkosrbskega vprašanja.

Zena.

z Češke žene za Jugoslavijo. Žene Češke državotvorne demokratske stranke so imele v Prahi shod, na katerem so sklenile protest proti italijanskemu imperializmu in ga poslale Narodnemu predstavništvu v Beograd.

z Žensko vprašanje. Ob nedavno izvršenem popisu prebivalstvo v Sarajevu so dognali, da živi sedaj ondi 27.385 moških in 30.997 žensk, torej 3612 žensk več. »Srpska Riječ« pripominjajo, da je to jako resno žensko vprašanje.

z Ženska delegacija na mirovni konferenci. Komisiji za mednarodno zakonodajstvo na mirovni konferenci v Parizu je predložila delegacija žena svoj socialni program, ki zahteva: osemurno delo, prosti sobotni popoldne, to je 44 urni angleški delavni teden, izenačenje ženskih plač z moškimi; učna doba za vajence bodi od

15. do 18. leta, vajenci morajo imeti samo števni pouk tudi v šoli — bodisi nadaljevalni ali strokovni; matere morajo daljšo dobo pred porodom in potem dobiti dopust s polno plačo, in sicer tako delavke kakor uradnice.

Za mlade matere. Ne pozabite, da je skrb za otroka vaša prva dolžnost. Ne delajte vsega z dojenčkom, kar vam drugi nasprotujejo. Ne pozabite, da mora biti

otrok napravljen lahko in toplo, obleka se ga ne sme oprijemati! Ne pozabite, da ne smete prekiniti spanja otrokovega! Nikdar naj ne pade v njegove oči bleščeča luč, zlasti ne, kadar se zbudi! Ne položite otroka v posteljico, predno se niste prepričale, da so ušesa pritisnjena h glavi! Ne pozabite, da napravijo kratke nogavice, ozka obleka, sploh vse, kar ovira tok krvi, roke in noge mrzle.

Köpenikijada na Stajerskem v Mariboru.

Iz Maribora je ljubljanski dop. urad prejel nastopni dopis: Dne 25. marca popoldne okrog 3. ure so se pri trgovcu Moricu Dadijeju znašle tri v uniformo krajevstva SHS oblečene osebe in so brez utemeljevanja in s pretnjo zahtevale, da naj se trgovina nemudoma zapre in izločeno oko zastre. Istega dne ob 7. uri zvečer sta v stanovanje odvetnika dr. Orosla prišli dve uniformirani ter oboroženi osebi, povpraševali po dr. Oroslu in izjavili, da imata ukaz, odvetnika dr. Orosla takoj aretirati. Na ugovor služinčadi odsotnega dr. Orosla sta »vojaka« povedala, da imata nalog, aretirati še več oseb. Oblast je uvedla poizvedovanja in dognala, da se sploh ni bilo izdalo nobeno službeno povelje, ki bi kogarkoli pooblašalo nastopiti proti trgovcu Dadijeju ali odvetniku dr. Oroslu, ter da ni bil noben jugoslovanski vojak udeležen ne v tem, ne v onem primeru. Zelo verjetno je, da so oba nastopa uprizorili Nemci, da bi mogli potem slovesno zatrjevati, da jugoslovanske oblasti ne skrbijo zadostno za varnost mariborskega prebivalstva, in izzvati intervencijo drugih držav, osobito Italije, čije »pomoci« si tako iskreno želijo. Spricho tega smemo biti pripravljani na to, da se bodo slični dogodki ponovili. Da obvaruje prebivalstvo nevarnosti in vnaprej izjalovi podobne, s prozornim namenom uprizorjene köpenikijade, je vladni komisar Mariborčane v tamošnjem časopisu nujno pozval, naj v bodoče ob podobnih primerih nemudoma pokličejo najbližjo policijsko stražo in razen tega takoj zahtevajo pomoč kompetentne oblasti. Potrebna je vsa opreznost tudi napram osebam, ki se legitimirajo z »uradnimi« izkaznicami ali ukazi. Taka izkazila je treba natančno ogledati, ker ni izključeno, da so potvorenjena, kar ni tako težko zapaziti. Kdor bi prišel takim goljufijam na sled, naj jih nemudoma naznani oblasti. — Slično kakor v zgoraj opisanih primerih so ravnali pred kratkim v jugoslovansko častniško uniformo oblečeni podaniki Nemške Avstrije, ki so istotako v območju mariborskega okraja glavarstva »uradno« rekvirirali živila.

Boji na Koroškem.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 2. aprila od desetih dopoldne iz uradnega vira: 1. aprila popoldne so Nemci ustrelili nekolikokrat iz topov proti točki 560 in na Velikovec iz smeri od Doba in Kamna, severozapadno od Velikovca. Okoli šestih popoldne so streljali Nemci iz strojnica na bregu.

Bolgarija ne mobilizira.

LDU Dunaj, 1. aprila. (DKU) Danes dopoldne so se poslanci narodnih držav, nastalih na ozemlju bivše Avstrije skupno oglasili pri državnem tajniku dr. Bauerju in mu izročili nastopni protest: Ustavni odsek narodne skupščine nemško-avstrijske republike je predložil zakonski načrt o prevzetju imetja habsburške - lotaringijske rodbine, čigar paragrafa 5. in 6. imata nastopno besedilo: § 5. Nemško-avstrijska republika je lastnica vsega na ozemlju nemško-avstrijske republike se nahajajočega premičnega in nepremičnega dvornoerarnega premoženja ter vsega premoženja, pripadajočega Habsburško-lotaringijski rodbini ali njeni stranski vrsti. § 6. Za dvornoerarno premoženje se smatra ono, ki ga je doslej upravljala dvorska štab in njegovi uradi, kolikor ne pripada habsburško-lotaringijski rodbini ali njeni

stranski vrsti, ali kolikor ni dognano zasebno premoženje. — Ker ta zakonska predloga določa enostransko pravico razpolaganja nemško-avstrijske republike s premoženjem, ki ni izključna last nemško-avstrijske republike, temveč spada v skupno likvidacijsko maso narodnih držav, izjavljajo pooblaščen zastopniki, da ne priznajo pravnomočnosti te predloge, ki involvira kršitev pravic drugih narodnih držav, temveč da protestirajo najodločnejše proti tej kršitvi njihovih pravic.

Širite »Večerni list«

Zagrebska borza.

LDU, Zagreb, 1. aprila. Zaključni kurzi na današnji borzi:

	Denar	Blago
Banka za trg, obrt in industrijo	—	—
Banka in hranilnica za Primorje na Sušaku, nove delnice	500	510
Hrvatska eskomptna banka	—	1445
Jadranska banka, nove	—	900
Hrvatska kreditna banka	990	1010
nove	—	875
Narodna banka Zagreb	—	445
Obrtna banka	235	—
Poljedelska banka nove	—	118
Prva hrvatska hranilnica, stare	—	950
teška puška banka	215	320
Zemaljska banka	—	720

Po svetu.

s Literatura o bivšem cesarju. Ferdinand bolgarski se nahaja v Kobingu in ima poleg vseh težkih misli še toliko volje, da piše knjige. Zdaj izdaja knjigo pod naslovom »Jaz in on«. Piše o Viljemu, »on« je Viljem. — To je en slučaj. Vidi se, da bi radi Viljema poteklo mnogo črnih, kot je preteklo mnogo krvi. Poleg Ferdinanda pripravlja velika množica Viljemovih prijateljev in sovražnikov knjige o njemu; nekateri ga povečujejo, drugi ga blatijo. Pangermanisti nameravajo izdati v Lipskem monumentalno delo o bivšem cesarju in napraviti iz njega nekakega drugega Napoleona. Govorijo tudi o neki knjigi, ki jo misli izdati neki bivši dvornik, ki o Viljemu ne piše ravno prijazno. Poleg vseh teh pripravljanih tudi knez Bülow zgodovinsko političen spis, v katerem hoče pokazati nepristransko in s pomočjo dokumentov zadnje leto evropske vojne, v kateri se — samoposebi umevno — spominja na slednji strani »Napoleona št. 2«. Javnost pričakuje te delo z nestrpnostjo, ker je prepričana, da je Bülow pravičen in nepristranski.

s Predpis je predpis! Nek vojak, oče neke deklice, je bil povznan na magistrat, da mu dajo podporo za otroka. Ko je prišel na magistrat in prinesel s seboj vse papirje, ki so dokazovali njegovo identiteto, identiteto njegove hčere in žene, za katere je imel še posebno izkazilo, da sta živi, so ga vprašali: »Ali imate dete s seboj?« — »Ne, nimam ga, nisem vedel, da ga je treba pripeljati s seboj.« — »Ej, tedaj pa Vam ne morem izplačati vsote. Jaz moram videti dete.« — »Ali, gospod, moji papirji pač dokazujejo zadostno, da je dete živo. Če bi bilo dete umrlo, bilo bi zapisano.« — »Predpis zahteva, da je dete prisotno; zamanj je vsako vaše dokazovanje.« — »Če bi bila slučajno bolna, in da je v drugem kraju, kaj tedaj?« — Uradnik molči. Vojaku se je zdelo to prerokanje preneumno, šel je iz urada, ponudil prvi deklici, ki jo je dobil na cesti, krono in jo je odpeljal s seboj v urad. Uradnik je bil zadovoljen in je očetu izplačal podporo.

s Kraljica, ki ni kraljica. Ob priliki obiska rumunske kraljice v Parizu, pripoveduje o listi razne dogodljaje in kurioznosti. Tako si je izmislil nekdo, da Marija Edinburška še ni — prava kraljica, ker radi vojne ni mogla biti kronana. Kronanje so odgodili za čas po podpisnem miru. »L'humanité« zaključuje svoj članek s značajnim jednozložnim komentarjem: »Hm!«

s Angleški zavod za umetno obrt. Londonska trgovska zbornica namerava v zvezi z več umetniškimi in umetno-obrtnimi zvezami osnovati zavod za umetno obrt. Naloga tega zavoda bi bila, osnovati trajno izložbo proizvodov modernega angleškega obrta. Gsnuje se tudi fond, za nakupovanje prednostnih proizvodov za državo. Končno se bo osnovala zveza med umetnim obrtom, tovarnami in trgovci.

s Uporaba las. Na Francoskem spletajo vsako leto nad 200.000 kilogramov ženskih las v kite. Veliko las dobi doma, zelo veliko jih pa uvažajo iz Kitajskega.

s Francoski maršal. Pred Fochom je bil zadnji francoski maršal Canrobert, umrl 1. 1895. Prva francoska republika je sklenila, naj ima maršal na leto 30.500 frankov, cesarstvo Napoleona III. je pa zvišalo plačo na 70.000 frankov. Uniforma maršalova se razlikuje od generalove tako, da imata čepica in rokav trivrstni venec listov in sicer mešane hrastove in lavorove liste. Znak maršala je tudi še danes maršalska palica. Je približno pol metra dolga, z majhnimi zlatimi obročki na obeh koncih, na njih ime maršalovo in sledeče geslo: strah vojske, dika miru. Palica je prevlečena z žametom. Za časa Burbona je bil žamet pretkan z zlatimi lilijami, za Napoleona I. čebele, julijska monarhija je pa dala zvezde. Sedaj bodo obdržali najbrže čebele. Maršalsko palico nosi maršal navadno samo pri izrednih prilikah. Izjema je bil samo maršal Castellane, ki ni napravil brez nje niti koraka. O tem maršalu je znano tudi, da generalskega klobuka ni odložil niti v kopeli in da je šel v posteljo s trakom častne legije. Pa je bil kljub temu dober maršal. Francija jih je imela dosedaj 327.

s Med vojsko na Atlantiku. Pred vojsko so ljudje čisto pozabili, da je Atlantik sploh še kaj nevaren. Mirno in zaupljivo smo šli na krov parnika kakor stopimo v tramvajski voz. Par dni smo se vozili v plavajočem hotelu, pa smo bili v Ameriki. Atlantik so takorekoč ukrotili in dresirali. Med vojsko je bil pa Atlantik čisto drugačen, prav nič podoben prejšnjemu. Izginili so veliki udobno opremljeni parniki, kateri so se spremenili v bolniške ladje, druge transportirajo čete ali pa so jih drugače vzeli v vojno službo. Popotniki so morali potovati na majhnih ladjah. Pred vojno n. pr. je bilo na Atlantiku že več parnikov z vsebino 30.000 do 50.000 ton, 15.000 do 20.000 ton je bilo pa že precej navadna velikost. A med vojsko se je vsak čudil, da je zagledal 15.000 tonski parnik. Pa tudi potniki sami so čisto drugačni kakor v prejšnjih časih. Ni ga človeka, ki bi se vozil za zabavo; Amerikanci se vozijo na svojih ladjah, Angleži na svojih itd., predvojne mešanice si zastoni iskal. Še večja je pa izpremema, ki jo pojasnjujemo na oceanu samem in pa na volji potnikov. Med vojsko ocean ni bil ukročen, bati se ga je bilo treba. Ni bilo ne plesov v dvoranah, ne zimskih večerov na verandah, temveč prav neprijetno. Počasi so potekale ure strahu in bojazni, vsak čas nas je lahko srečal kak podmornik. Vsak je imel okoli pasu že pripravljen rešilni pas, vsakemu je bil že naprej določen prostor v tem ali onem rešilnem čolnu kakor preje prostor pri mizi v obednici. Če je prišla ladja v pas podmorskih min, je bilo treba seveda še večje opreznosti. Potniki so se morali že kar vsteti v rešilne čolne in te so spustili doli na polovico ladjine površine, tako da so potniki kar prosto plavali nad valovi morja. Po vznemirljivi četrti ure dobijo potniki dovoljenje, da zlezejo zopet na krov. Večkrat seveda se pa ni tako lepo izteklo.

s Dežele, v katerih se vsako dekle omoži. Skoro povsod je število ženskih večje kakor število moških, samo v orientu

ne. Največje število žensk je sorazmerno na Portugalskem, na 100 moških jih pride 110. Seveda jih ostane veliko število brez moža, iskati si morajo kruh tako ali tako. Zato vidimo v takih deželah najžalostnejše slike glede pravosti. V orientu je pa narobe; že v Bosni opažamo to; potem pa čim dalje bolj proti vzhodu v rastoči meri. Bolgarija n. pr. je štela pred vojsko 4.300.000 prebivalcev, od teh 2.200.000 moških in 2.100.000 žensk, moških torej za 1.000.000 več, kar je pri tako majhnem številu prebivalstva že zelo veliko. Zato žensko visoko cenijo in jo pravno zelo ščitijo. Zato je pa ljudstvo tudi zdravo, ne samo vsled uživanja jogurta, kakor so nam včasih pripovedovali. Ni čuda, da se lahko v Bolgariji omoži vsako dekle. Tam pač ni treba takih sejmov kakor jih imajo včasih na Francoskem.

s Dragocene kuhinje. Najdragocenejša kuhinja vsega sveta je bila ona ruskega cara. Po nastopu vlade je izdal Nikolaj II. za popolno prenovljenje kuhinjskih oddelkov v zimski palači v Petrogradu 189.000 rubljev. Vsa oprava v cesarskih kuhinjah je bila čisto srebrna. N. pr. so imeli tam nad 40 parov dragocelih ponev in kaserol, vsako v vrednosti nad tisoč kron. Hranili so tudi zlat raženj, še iz časa Katarine II., njegova vrednost se ne da ceniti. Vodja cesarske kuhinje je imel na leto 117.000 K plače, šest njegovih namestnikov je imelo pa na leto plačo od 14.000 do 22.000 K. Vsega skupaj je izdal car za kuhinjo letno šest milijonov kron. — Druga zelo draga kuhinja je ona španskega kralja. Samo kuhinjsko opravo cenijo na milijon kron. Malo skromnejša je kuhinja angleškega kralja, akoravno so samo srebrni krožniki vredni 27.000 K — krona seveda zmiraj v tisti vrednosti, ki jo je imela pred vojsko. — Oprava kraljeve kuhinje v Londonu je zanimiva in dragocena, ker obstoji deloma iz krasnih starin. Napravili so jo za časa Jurija II. iz starega hrastovega lesa, je pa vredna 144.000 kron.

s Zanimivi spomini neke gospé. Poročevalec »Daily Expresse« je govoril s hčerjo princa Münsterja, ki je v sorodu z najvišjimi rodbinami Rusije, Italije in Anglije. Gospa je s ponosom izjavila sotrudniku lista, da je bila v prijateljskih razmerah z bivšim cesarjem Viljemom, z Edvardom VII., z Disraelijem, Gladstonom, Delcassajem itd. Ona je gorko obžalovala politiko Anglije proti Nemčiji. Spominjam se, je dejala, ko je govoril Gladstone z mojim očetom, da bi morala biti Nemčija plot proti Rusiji. Glede Hindenburga je dejala, da je bil proti zasedbi Belgije. Nemčija bi bila morala po njegovem ostati na mejah Belgije. Hindenburg ne priznava poraza. On je mislil, da bi Nemčija dobila vojno s podmorskimi čolni in je do konca veroval v končno nemško zmago. Bil je tudi svoječasno uverjen, da ne bo prišlo nad 300.000 Amerikancev na francosko bojišče. V armadi so bili tudi izdajalci. Hindenburg vé, da so mu bili ukradeni načrti umikanja. Nemško vojsko je uničil glad. Dve diviziji sta bili ostali štiri dni brez hrane in sta dobili obed šele tedaj, ko sta zagrozili, da se bosta udali sovražniku. Hindenburg veruje kakor tudi Viljem v rumeno nevar-

nost. On je uverjen, da če bo Nemčija uničena od entente, se bo boljše vizez vzdržal tako dolgo, da ga bo pogazilo rumeno pleme. Gospa se je izjavila tudi, da je mnogo pripomogel k vojni nemški cesar Viljem s svojim častihlepijem in pomanjkanjem takta proti svojemu stricu Edvardu VII. Ko se je cesar Viljem srečal prvič Edvarda, ga je potrepeljal po rami in mu dejal: »Sedaj, ko sem jaz cesar, a Vi samo kralj, Vam dam dober svet: reformirajte Vaše življenje in začnite moralen način življenja.« — Ko je dopisnik vprašal gospo, koliko časa bo trajala v Nemčiji sedanja vlada, mu je ta odgovorila: »To bi morali vprašati zdravnika. Nemčija je blazna. Mi zaslužimo svetinjo za blaznost. Mi bi potrebovali mnogo zdravnikov na ministrstvu vnanjih zadev.«

s Drobiž. Ali — ali — ... ali imate resne namene z mojo hčerko, gospod Krizemgled? — »To je od Vas odvisno, gospod Plešec,« je odgovoril ta, »če ji daste 30.000 mark za doto, bo moja žena, če ne pa ostane Vaša hči.« — »Leto višče v letu 1918. Gost: »To je grozno! Zdaj je začelo še snežiti!« N-takar: »Želite sladoled, prosim?« — Reki: Ko je Adam zabustil raj, mu vsaj uniforme ni bilo treba oddati. — Lažje se zrine kamela skozi šivankino uho, ko se bo navijalet cen skozi nebeška vrata. — Tibi junaki so najglasnejši tožniki človeške blaznosti. — Svetovna vojna ni bila vojna rodov, ampak vojna razredov.

Narod, ki izumira.

(Po Nansenu priredil Ivan Bežnik.)

(Dalje.)

Vreme je mirno, valovi hitijo proti bregu. Lahka meglica leži nad ošinami med otoki, skozi katero veslajo lovci. Galebi se zrcalijo v valovih in se zde dvakrat večji. Kajak ob kajaku režejo lahke pluskajoče valove, vesla se potapljajo v taktu, možje se pogovarjajo med seboj, tu pa tam zadoni vesel smeh. Zdaj pa zdaj vrže kateri puščico, da vadi s tem roko. Eden izmed njih je napadel ptiča: pšica je presekala zrak, preboden ptič se je poskušal, plahutajoč s perutnicami, potopiti. Eskimo ga je dvignil z vode, snel s puščice, mu zavil vrat in ga pritrdil zadaj na kajak. Kmalu zapuste otoke in ožine in se spustijo na prosto morje.

Po večurni vožnji dospejo na kraj lova, kjer kukajo glave tjulenjev iz valov ter se raztršejo in pričnejo zasledovati plen.

Boas, najboljši lovec svojega okraja, je zapazil velikega tjuljenja in ga zasleduje. Toda tjuljenj se je potopil in čakati mora, da se zopet prikaže.

Glej! nekoliko proč je pokukala iz vode temna, okrogla glava. Boas se sklone globoko na kajak in vesla s tihimi udarci vesla bližje. Tjulenj leži mirno na vodi, dviga glavo in pusti, da ga valovi prijetno zibljejo. Toda v hipu postane žival pozorna. Zagledala je odsev vesla in gleda sovražnika z velikimi, okroglimi očmi. Ta spusti veslo in se niti ne gane, medtem ko drži kajak dalje. Tjulenj ni zapazil nič po-

tebnega in se spusti spet v svojo prejšnjo brezskrbnost. Dvigne zopet glavo, proži gobec v zrak in se koplje v jutranjem solncu, ki se blesti na njegovi mokri koži. Medtem se približuje kajak z največjo hitrostjo. Kakor hitro obrne tjulenj pogled vanj, spusti veslač vesla in se ne gane; ko pa tjulenj obrne glavo proč, se pot nadaljuje.

Boas se približa na daljavo lučaja, pripravi harpuno, pogleda, če je vse v redu, nato še en udarec z veslom in pravi čas je prišel — toda v tem trenutku se tjulenj potopi. Žival ni bila preplašena in bo prišla čez nekaj časa zopet nad vodo. Treba je čakati. To pa lahko traja silno dolgo časa, zakaj tjulnju se morda ne zljubi tako naglo pogledati v beli dan. Eskimo ima veliko mero potrpežljivosti: ne da bi se zgani sedel tu, samo glava se obrača prežeče na vse strani.

Slednjič se prikaže tjulenj nekoliko proč ob strani zopet iz vode. Boas obrne previdno kajak in mu vesla neopažen nasproti. Naenkrat postane tjulenj pozoren in se potopi. Toda Boas pozna navade tjulneve že od nekdaj in vesla z največjo hitrostjo na mesto, kjer je prej tjulenj izgubil. Čez nekaj sekund pogleda tjulenj rado veden iz vode. Ravno prava razdalja je; Boas zgrabi harpuno, zavijti jo z roko... kot blisk zleti ost raz kopljača in potegne vrstico s seboj. Tjulenj skrivi hrbet, da bi se potopil, toda v istem trenutku ga zadene ost in se zapiči v njegovo stran. Ranjeni tjulenj oteplje z zadnjimi udi in peni vodo ter izgine v valove, potegnivši vrstico s seboj. Medtem pa vrže Boas mešček v vodo, ki prijetno plava po gladini, izgine in se spet prikaže. Boas, ki je ujel medtem harpuno, katero je bil otresel tjulenj, vesla za njim. Sulica je pripravljena. Tjulenj se zopet prikaže nad vodo. Razljučen se obrne proti zasledovalcu, vrže se najprej na mešček in ga raztrga, potem se bliža kajaku. Boas je pripravljen. Tjulenj je skrivil hrbet in leti z razprtim žrelom ko strela skozi peneče valove. V tem trenutku bi ponesrečen napad veljal življenje lovca. Toda Boas dvigne sulico z veliko mirnostjo in jo zadere s krepkim sunkom tako globoko živali v grlo, da ji pogleda zadaj iz tilnika. Tjulenj zarjave, strese z glavo, da zatrepeta sulica, ki je pa ne more ne zlomiti, ne se je otresti. Kri pordeči morje okrog njega. V naslednjem trenutku pa ga zadene druga sulica skozi pljuča v srce — in boj je končan.

Boas vesla čisto do živali ter ji da še zadnji sunek z dolgim nožem, ako še ni popolnoma mrtva. Nato potegne sulico iz živali, vjame vrstico in mešček, ki ga priveže na tjulenja, izreže konice harpune in dene vse na svoje mesto. Nato priveže tjulenja zadaj za čolmove jermene.

Ko je Boas s tem gotov, se ozre še po drugih. Srečo ima: zagledal je novo žival, ki kuka iz vode. Hitro se oprosti mrtvega tjulnja, ki ga drži mešček na površju in se poda na lov. Čez nekoliko časa premeta tudi to žival in se vrne k svojemu prvemu plenu. Obe živali pritrudi na desno in levo k kajaku. Zdaj je težko obložen, a kljub temu mu ne dela to nobene zapreke, da ne bi vlovil še katero žival. Tu pa tam jih dobi po štiri ali tudi več.

Tobija, drug dober lovec, pa ni imel toliko sreče. Prvi tjulenj, ki ga je lovil, se je potopil v vodo in se ni prikazal več. Nato je zagledal drugega. Ko je veslal proti njemu, se je naenkrat prikazal iz vode tik njega velik tjulenj, na katerega je vržal harpuno.

Veliki tjulenj se je valil v vodi ko nor. Vrvica je držala z veliko naglico s kajaka, zataknila se na sprednjem koncu in predno se je Tobija zavedel, mu je gledala sama glava iz vode. Ali je izgubljen? Vsi, ki so v bližini, mu hite na pomoč, brez posebnega upanja, da bi ga mogli rešiti. Toda Tobija je dober veslač, ki ne izgubi tako kmalu ravnotežja in pusti, da ga tjulenj, ki ga hoče spraviti v globino, vleče s seboj. Končno pogleda tjulenj zopet iz vode in to priliko uporabi Tobija, da mu predre s sulico glavo. Še en gib — in žival je mrtva.

Ostali so pritekli ravno, da so pomagali privezati žival za kajak in dobili za sluzen kos slanine. Navada je namreč, da dá lovec vsem v bližini se nahajajočim sosedom po en kos sveže slanine od vjetea tjulnja, ki ga pojedjo navadno takoj.

Do tedaj je bilo vreme lepo, morje se je svetilo v solncu kot zrcalo. Toda v zadnjih urah so se pričele zbirati na južnem robu neba temne plasti oblakov, zamolklo gromenje je potreslo zemljo, na južni strani morja pa je nastala nekaka megla. To pomeni vihar in megla so peneči valovi, ki jih podi piš pred seboj. Viharja z južne strani, ki se imenuje nigeek, se boji Eskimo najbolj.

Sedaj kar se da hitro na zemljo! Oni, ki nimajo plena s seboj, pridejo najlažje dalje, a ostanejo vendar skupaj z drugimi. Še niso prišli daleč, ko jih je že objela vihar. Vihar je bičal vodo v pene, veslači so ga čutili za seboj ko velikana, ki jih ziblje in poriva dalje. Valovi se dvigajo kot stolpi, lomijo se in valijo čeznje. Zemlja leži še daleč. Ničesar ni mogoče videti vsled pen, morje jih je skoraj pokopalo, samo vesla, roke in glave se prikažejo tu pa tam izza grebenov valov.

Morje je hujše in hujše — črno in belo se izpreminja, koplji se, nebo skoraj izgine. Veslači zataknejo vesla za jermene, nagnejo se naprej, ogromen val kot gora pluskne čeznje. Za trenutek je izginilo vse. Nato pa gredo kajaki zopet svojo pot naprej. Valovi se kopljičijo drug za drugim. Včasih mu planejo veslači sami v žrelo in tako zmanjšajo njegovo moč. Zopet so izginili vsi kajaki. V tem hipu se je prikazal eden, zopet drugi, tretji toda z dnom obrnjenim kvišku — Bližnji sosed mu hiti na pomoč, toda v tem prileti nov val — ko izgine, sta zvrnjena oba. Drugi se dvigne takoj in prvo na kar misli, je, pomoč prvemu. Vesla do njega, seže pod vodo in ga potegne za roko, da lahko zgrabi za veslo in se uravna. Kožuh se je sicer nekoliko ločil od obroča in pustil malo vode v čoln, toda ne toliko, da bi ne mogel dalje. Ostali so mu vlovili veslo in šlo je dalje.

V takem slučaju je najtežje za one, ki vozijo s seboj plen. Včasih mislijo na to, da bi plen odvezali, toda to se zgodi le v najskrajnejši sili. Zakaj najbolj ponosen ie

Eskimo takrat, ko dospe s plenom domov in mu veseli obrazi smeje gledajo z brega nasproti. Že dolgo prej, ko se vrača, misli na ta prizor.

Po mnogem trudu dospejo končno v nekoliko mirnejšo vodo: otoki, ki leže proti jugu, jim nudijo nekoliko zatišja. Bolj ko se bližajo domu, bolje in hitreje drčijo čolni.

Medtem pa so žene doma v velikih skrbih. Ko nastane vihar, letijo na kako višino, ki nudi dober razgled, stoje tam v tesnih gruclah in gledajo po morju, za svojimi soprogi, sinovi, brati. Tu stojé v mrazu, dokler ne odkrijejo njih oči črne pike daleč na obzorju. Veseli klici zadonijo: »Prihajajo, prihajajo! Pričenejo jih šteti. »Dveh ni!« — »Ne, tu je še eden!« — »Vsi so tu, vsi so tu!«

Kmalu spoznajo drugega za drugim, bodisi po veslanju ali pa po kajaku. Hkrati se zopet zasliši divji krik veselja: »Boase kaligpok!!!« (Boas vleče = ima plen s seboj.) Ta vesela novica gre od hiše do hiše, otroci jo kričijo. Zopet krik: »Ama Tobiasse kaligpok!« (Tudi Tobija vleče.) Tudi ta novica gre od hiše do hiše. Zopet: »Ama Simo kaligpok! Ama David kaligpok!« (Dalje.)

Trpíte li revmatične ali od vlage

BOLI?

Vporablajte davno preizkušeni, najtrajnejše boli ublažujoči ter od mnogobrojnih zdravnikov razbljeni in priporočeni Fellerjevi

Elsa-fluid

4 dvojnih ali 2 specialni steklenici 10 krp.

Proti bolečim bolečinam jemljemo Fellerjeve razbarbare

Elsa-kroglice

4 kroglice 8 K 50 v. Jedino prave pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elsa trg št. 245 (Zagorje). Omot in poštnina se računa posebej najceneje. Kdor naroči več obremen prihrani mnogo.

DRVA

trda in mehka, meirska, drobno klana, kolobarji, trske oddaja po primernih cenah na drobno in debelo tvrdka F. & A. UHER, Ljubljana, šelenburgova ulica št. 4.

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 5—, za podgane in miši K 5—; osobito ostra pasta za podgane K 6—; za ščurke 5 K; posebno močna tinktura za stenice 5 K; uničevalec moljev K 2—; prašek proti mršesom 2 in 4 K; tinktura proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 2 K; prašek za uši v obleki in perilu K 2—; tinktura za bolhe pri psih K 150; tinktura proti mršesom na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3—, — Pošilja po povzetju Zavedalca za eksport.

M. Jünker, Zagreb 116, Petrinjska ulica 3.

Svatovska koračnica.

Norveški spisal Björnsterne Björnson.

(Dalje.)

Grob znanega godca Ole Haugena je ležal tesno ob cerkvenih vratih. Molčeca roka ga je pridno gojila; nekdo od družine je postavil nanj nov križ, ko je stari spodaj odgnil. Križ je imel zgoraj obliko kolesa, Ole je bil sam tako zahteval. Grob je ležal na solnčni strani, množica divjih cvetlic je rastla tam. Vsak obiskovalec cerkve, ki je le enkrat stal na tem grobu, je vedel po katerem si bode znancu, da je našel nekoč mož, ki je v dolini in v hribih okoli in okoli iskal zelišč in cvetlic, na tem grobu cvetja, kakršnih drugače ni mogel najti daleč v okolici. To je bilo vzrok, da so občutili kmetje pri pogledu na te cvetlice nekako radovedno veselje, morebiti tudi radoveden strah, ki so sicer imeli malo spoštovanja pred cveticami, ki so jih imenovali plevel; nekatere teh cvetlic so bile nenavadno ljubke. Ko pa je prišla svatovska dvojica tod mimo, je zapazil Endrid, ki je držal Randino roko v svoji, da jo je bilo groza; kajti zdelo se ji je, kakor da je vstal danes Ole Haugen iz groba in straši. Kmalu na to je pričela zopet jokati, tako da je prišla jokaje v cerkev in je jokaje sedla v stol. Odkar so pomnili ljudje, še ni prišla nobena nevesta tako v to cerkev.

Ko je tako sedela, je čutila, da se zdaj aresničuje govorica, ki je krožila med ljudmi, da je resnično prodana. Neznosna sramota, ki je padla na stariše, je vplivala nanjo, da je bila nekoliko časa popolnoma hladna in da je mogla zadrževati jok. Pred oltarjem pa se je razburila zopet in takoj se je navalilo nanjo vse, kar je že danes pretrpela; za trenotek ji je bilo, kakor da ne more nikdar več ljudem pogledati v oči, najmanj pa še svojim starišem.

Vse, kar je sledilo, je bila samo povzročitev tega, in zato hočemo tukaj samo le sporočiti, da med obedom ni mogla sedeti z drugimi pri mizi, in ko so jo primorali s prošnjami in grožnjami do tega, da se udeleži večerje, se je položaj le poslabšal in morali so jo prenesti v posteljo. Gostija, ki naj bi bila trajala več dni, se je končala še isti večer. Rekli so: nevesta je zbolela.

Čeravno ni verjel nihče od teh, ki so to pravili ali slišali praviti, je bilo vendar le preveč resnično. Ona ni bila več zdrava in tudi ni nikdar več ozdravela. In posledica tega je bila, da je bil njen prvi otrok bolehen. Da sta bila za njegovo trojenje nekako sama odgovorna, ni to še nikakor zmanjšalo ljubezni starišev do otroka. Z nikomur drugim nista občevala ko s tem otrokom, v cerkev nista prišla, postala sta odlična. Dve leti njima je pustil Bog veselje nad otrokom, potem pa jima je odvzel tudi tega.

Prva misel, ki ju je objela po tem udarcu, je bila, da sta otroka preveč ljubila in sta ga zato izgubila. Ko sta potem dobila zopet drugo dete, se je zdelo, ko da se mu nebežen izmed obeh ne more popolnoma nasprotiti. Vendar otrok, ki je bil spočetka tudi slaboten, se je razvil

in postal velik in živahnejši ko prvi. Udati sta se morala novemu, čistemu veselju; Bilo je njima mogoče, da pozabljata, kar se je zgodilo, če sta sedela pri otroku. Ko pa je bilo dete staro dve leti, je vzel Bog tudi tega k sebi.

Zdi se, da so nekateri ljudje izvoljeni v to, da trpijo. Ravno oni so, ki po našem mnenju to zaslužijo najmanj. So pa to tudi oni, ki morejo najbolj resnično razširjati izpričbo vere in odpovedi. Oba zakonca sta se zatekala skupaj v zaupanju k Bogu; zdaj sta našla svoje edino zavetišče v Njem. Življenje na Tingvooldu je bilo že dolgo tiho, zdaj pa je bilo kakor v cerkvi. Delo je šlo svojo nepretrgano pot, med vsako delavno uro pa sta bila v kratkem spominu združena z onima, ki sta odpotovala v svoje domove. To se tudi ni izpremenilo, ko je dobila Randi kmalu po zadnji izgubi hčerko; oba, ki sta umrla, sta bila dečka in deklica jim že radi tega ni bila v veselje. Nista pa tudi vedela, če jo bosta ohranila. Vendar, zdravje in sreča, ki jo je uživala mati do izgube zadnjega dečka, je bilo otroku, ki ga je nosila pod srcem, v dobro; kmalu se je pokazalo, da je bila to nenavadno živahna deklica z lepim materinim obrazom. Zopet sta se hotela udati temu otroku v upanju in veselju; vendar usodepolno drugo leto še ni bilo minolo in bilo jima je, kakor da se bosta morala ločiti čez kratek čas od otroka. Nista upala ničesar več.

Oba stara sta hodila svoja pota, zakaj njuna narava ni bila dostopna tolažbi in veselju drugih. Poleg tega pa je še postal Knud preveč posveten, da bi mogel dolgo sedeti v hiši žalosti ali da bi se vedno potapljaj v pobožnosti. Zato se je preselil na drugo posestvo, ki je bilo njegovo, a dozdej v najemu; zdaj ga je prevzel sam in uredil za ljubo Astrid vse tako udobno in tako lepo, da je ostala, kjer je bil on, čeravno bi bila najrajša na Tingvooldu, in da se je smejala z njim, mesto da bi jokala z otroki.

Astrid je prišla nekega dne k svoji snahi; videla je malo Mildrid, ki je hodilo popolnoma samo zase okoli; mati se ga je upala komaj dotakniti. Videla je, ko je vstopil oče, na njemu isto otožno zadrževanje nasproti lastnemu, edinemu otroku. Svoje misli je skrila, ko pa se je vrnila na dom, k ljubemu, dobremu Knudu, mu je pojasnila, kako je na Tingvooldu slabo; in da boče iti tja. Mala Mildrid mora imeti nekoga, ki jo bo zabaval; kajti v tem otroku je nekaj nenavadno lenega in ljubeznivega. Knud je bil zadovoljen; oba sta pobrala svoje stvari skupaj in se vrnila zopet na dom.

Tako torej je dobila Mildrid deda in babico, in stara dva sta učila stariše, kako naj ljubita otroka. Ko pa je imela Mildrid pet let, sta dobila še eno hčer, ki sta jo imenovala Beret; od tega se je Mildrid oklenela bolj starih.

Zreizkušana stariša sta zdaj zopet upala v življenje. Zelo je pripomočel k temu izpremenjen položaj. Po izgubi dru-

gega otroka so ju ljudje vedno videli, da sta jokala, a nikdar, da jočeta; njuna bolečina je bila utešena.

Dobro bogaboječe življenje na Tingvooldu je držalo posle na dvoru in polno pohvale o gospodarstvu je bilo slišati od njih. Ona sama sta čutila to. Tudi prijatelji in sorodniki so pričeli z obiski ponovno, dasi jim ljudje v Tingvooldu niso vračali obiskov.

V cerkvi pa nista bila več od poročnega dne. Obhajilo sta sprejemala doma, pobožnosti sta sama opravljala. Ko pa sta dobila drugo deklico, sta želela biti sama botra in tako sta si upala zopet privrati v cerkev. Takrat sta obiskala skupno groba svojih otrok, šla sta skupaj mimo Ole Haugenovega groba, ne da bi spregovorila besedico ali pokazala vznemirjenje in občinstvo jima je izkazovalo spoštovanje. Ona pa sta nadaljevala svoje tiho življenje in pobožen mir je ležal nad njuno hišo.

Pri stari materi pa je pela nekega dne mala Mildrid svatovsko koračnico. V največjem presenečenju je prenehala stara Astrid z delom in je vprašala, kje za božjo voljo da se je tega naučila. Otrok je odgovoril, da se je pač naučila od nje. Stari Knud, ki je poleg sedel, se je pričel glasno smejati, kajti vedel je, da je imela Astrid navado, gosti napev nalahno pred se, če je sedela tiho pri delu. Zdaj pa sta ukazala mali Mildridi, da naj je nikar več ne poje, če bi jo slišali stariši. Otroci pa imajo navado, da vprašajo: »Zakaj?« Vendar na vprašanja ni dobila odgovora. Slišala pa je, da je pel napev nekega večera novi pastir pri cepljenju drv. Povedala je stari materi, ki je bila tudi slišala, odgovorila pa je samo: »Ah, ta se pri nas ne bo postaral!« — in naslednji dan je res moral oditi. Navedli mu niso nikakšnega vzroka, dobil pa je plačilo in odslovitev. Mildrid pa je postala na to tako radovedna, da ji je morala babica pripovedovati zgodbo o svatovski koračnici. Osemletna deklica jo je razumela prav dobro, česar pa tedaj ni razumela, ji je postalo jasno pozneje. Zgodba je imela na življenje njenih otroških let takšen vpliv, kakor ga ni imelo in ga tudi ni moglo imeti nobena druga stvar; bil je podlaga njenemu odnosu nasproti starišem.

Otroci imajo nenavadno zgodaj razumevanje in sočutje za onega, ki je nesrečen. Mildrid je vedela, da mora biti pri stariših tiho. Ni ji bilo težko udati se v to, kajti bila sta dobra, govorila sta z njo tako neprestano a potihoma o velikem prijatelju otrok v nebesih, da se je razprostrl nad sobo čaroben sijaj. Zgodba svatovske koračnice pa ji je odkrila razumevanje za vse, kar so pretrpeli stariši. Ni se spominjala vsega tega nikoli, kazala je boječo, pa veliko ljubezen v vsem, delila je z njima bogaboječnost, odkritosrčnost, ponižnost in delavnost. Ko je došla Beret, jo je učil aisto; zakaj vzgojni poklic žene se je vzbudil v Mildridi že v zgodnji mladosti.

(Dalje.)

Izdajatelj konsorci »Večernega lista«

Odgovorni urednik Viktor Cencič.

Tiska Ljuboslovanska tiskarna v Ljubljani.